

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 285/06-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 6. decembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Jána Lubyho o sťažnosti J. P., L., zastúpeného advokátom JUDr. D. K., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 59/98 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 59/98 p o r u š e n é b o l o .

2. Krajskému súdu v Banskej Bystrici p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 59/98 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. P. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. J. P. priznáva úhradu trov konania 5 788 Sk (slovom päťtisícšesťstošesťdesiatosem slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. D. K., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2006 doručená sťažnosť J. P., L., (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. K., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 59/98.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že

„v roku 1998 podal na Krajský súd v Banskej Bystrici návrh na priznanie povinnosti uhradenia faktúry za vykonané dielo v čiastke 1 585 256 s príslušenstvom.

V spore bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 04. 02. 2004.

Po podaní odvolania Najvyšší súd SR pod č. j. 6 Obo – 98/2004 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 25. 05. 2005 zrušil a spor vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Od tejto doby nebolo v spore konané tak, aby tento bol rozhodnutý.

Žalobca sa obrátil so sťažnosťou na postup Krajského súdu v Banskej Bystrici na Verejného ochrancu práv dňa 05. 06. 2006 a na predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 05. 12. 2005 s poukazom na skutočnosť, že spor je bezdôvodne odkladaný, za 8 rokov nerozhodnutý a hrozí zánik odporcu, od ktorého prípadne súdom priznaný nárok bude nevyhľadateľný.

Nekonaním súdu bola mi spôsobená ujma, keď žalovaná čiastka chýba v mojom účtovníctve a odporca získal bezdôvodné obohatenie“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vo veci 35 Cb–59/98-259 porušil právo navrhovateľa: J. P. Na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov priznané mi čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej Republiky, titulom porušenia jeho práv, priznáva sa mi finančné odškodnenie 500 000,- Sk.“

Ústavný súd si ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti vyžiadal vyjadrenie krajského súdu, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol:

«Posledné pojednávanie, ktoré sa konalo pred dátumom podania ústavnej sťažnosti bolo vytyčené na deň 3. 4. 2006. Toto pojednávanie bolo odročené z toho dôvodu, že navrhovateľom navrhnutí svedkovia vypočutí na tomto pojednávaní vo svojich svedeckých výpovediach nedali jednoznačnú odpoveď na otázky vyplývajúce z potrieb dokazovania, ktoré vymedzil NS SR v Bratislave v Uznesení č. k. 6 Obo 98/2004 zo dňa 25. 5. 2005, ktorým rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil. Dňa 11. 7. 2006 bolo vytyčené ďalšie pojednávanie na deň 14. 8. 2006. Na pojednávaní konanom dňa 14. 8. 2006 navrhovateľ, ktorý nemôže svoj nárok preukázať listinnými dôkazmi, pretože v stavebnom denníku neboli vedené záznamy o spotrebovanom materiáli, čo potvrdil aj znalec v znaleckom posudku č. 4/2004 zo dňa 13. 1. 2004, trval na vypracovaní kontrolného znaleckého posudku, v ktorom by mal kontrolný znalec ohliadkou na mieste samom „aj keď nie presne, ale aspoň pravdepodobne“ určiť v akej cene bol spracovaný zakúpený materiál pri zhotovení diela podľa písomnej zmluvy o dielo a v akej cene na druhé dielo, ktoré bolo zhotovované podľa tvrdenia navrhovateľa na základe ústne uzatvorenej zmluvy o dielo, pričom navrhovateľ uviedol, že na kontrolnom znaleckom posudku trvá aj keby sa malo konanie predĺžiť o ďalšieho pol roka.

V tejto súvislosti chcem podotknúť, že práve sťažovateľ je tým účastníkom konania, ktorý jednoznačným nepreukázaním nároku v časti, ktorá zostala predmetom sporu po čiastočnom rozhodnutí veci rozsudkom č. k. 35 Cb 59/98-Ko-161 zo dňa 18. 12. 2002, spôsobil, že konanie trvá dlhšie ako by si želal.

Z uvedených dôvodov považujem postup sťažovateľa, ktorý si je vedomý toho, že je v dôkaznej núdzi za neadekvátny, pričom tvrdenie jeho právneho zástupcu, ktorý ústavnú žiadosť podal, uvedené v ústavnej sťažnosti, že súd bezdôvodne nekoná je nepravdivé a zavádzajúce a je zrejmé, že ústavná sťažnosť bola podaná bez toho, aby si právny

zástupca sťažovateľa (v konaní zastupuje sťažovateľa iný právny zástupca) tvrdenia uvedené v ústavnej sťažnosti overil.

Pre úplnosť uvádzam prehľad úkonov od 1. 1. 2006:

- 4. 1. 2006 pojednávanie*
- 19. 1. 2006 výzva adresovaná právnemu zástupcovi odporcu, aby sa vyjadril k tvrdeniam navrhovateľa predneseným na pojednávaní dňa 4. 1. 2006 – odporca sa pojednávania nezúčastnil*
- 7. 3. 2006 výzva adresovaná právnemu zástupcovi navrhovateľa, aby sa k podaniu odporcu zo dňa 14. 2. 2006 a dňa 27. 2. 2006 vyjadril na čo reagoval navrhovateľ v podaní zo dňa 16. 3. 2006 a dňa 20. 3. 2006, kde navrhol vypočuť dvoch svedkov*
- 3. 4. 2006 pojednávanie*
- 11. 7. 2006 vytýčené pojednávanie na 14. 8. 2006*
- 14. 8. 2006 pojednávanie*
- 22. 8. 2006 vydané uznesenie o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania.»*

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti prijal sťažnosť na ďalšie konanie podľa § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd sťažovateľa a krajský súd, aby oznámili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie a krajský súd aj na vyjadrenie k sťažnosti.

Krajský súd oznámil, že nepovažuje za potrebné vyjadriť sa k sťažnosti a že netrvá na ústnom pojednávaní. Sťažovateľ oznámil, že na ústnom pojednávaní trvá.

Zo spisu krajského súdu sp. zn. 35 Cb 59/98 ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Predmetom konania je nárok na zaplatenie kúpnej ceny diela s príslušenstvom z dôvodu neuhradenej faktúry v lehote splatnosti. Konanie začalo 4. augusta 1998. Ďalej

zo spisu vyplynulo, že počas rokov 1998 –1999 sa mali účastníci pokúsiť o mimosúdnu dohodu. Dňa 14. januára 2000 sťažovateľ krajskému súdu oznámil, že k mimosúdnej dohode nedošlo. Počas rokov 2000 – 2004 krajský súd tri razy ustanovoval znalca za účelom vykonania znaleckého dokazovania. V rokoch 2000 – 2004 sa uskutočnilo päť pojednávaní a krajský súd zabezpečoval podklady pre rozhodnutie. Dňa 4. februára 2004 krajský súd vo veci rozhodol tak, že návrh sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ sa proti rozsudku odvolal. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o odvolaní rozhodol 25. mája 2005 uznesením sp. zn. 6 Obo 98/2004 tak, že rozsudok krajského súdu č. k. 35 Cb 59/98-295 zo 4. februára 2004 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Po zrušení rozsudku krajský súd nariadil tri pojednávania na 4. január 2006, 3. apríl 2006 a 14. august 2006. Dňa 22. augusta 2006 bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie s 30-dňovou lehotou na jeho vypracovanie.

Pretože sťažovateľ trval na verejnom ústnom pojednávaní, ústavný súd nariadil toto pojednávanie na 6. december 2006.

Na ústnom verejnom pojednávaní sa zúčastnil sťažovateľ a jeho právny zástupca. Na tomto pojednávaní neodznegli žiadne nové skutočnosti relevantné pre rozhodnutie nad rámec tých, ktoré boli uvedené v písomnej sťažnosti. Právny zástupca vyčíslil trovy právneho zastúpenia v sume 18 182 Sk.

II.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry,

podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (napr. II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Podľa názoru ústavného súdu konanie nie je právne zložité, pretože tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Konanie vykazuje určitú skutkovú zložitosť, o čom svedčí aj potreba vykonania znaleckého dokazovania. Ústavný súd preto uznal, že určitá skutková zložitosť veci mohla prispieť k celkovej dĺžke konania, nie však v trvaní namietanom sťažovateľom. Predseda krajského súdu na právnu ani na skutkovú zložitosť veci nepoukázal.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 35 Cb 59/98, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka konania. Sťažovateľ vystupoval v konaní aktívne a súčinnosťne, avšak skutočnosť, že nevedel preukázať svoj nárok listinnými dôkazmi, považuje ústavný súd za okolnosť, ktorá objektívne prispela k doterajšej dĺžke konania. Dôkazná núdza sťažovateľa mala vplyv na celkovú dĺžku konania.

3. Ústavný súd po posúdení postupu krajského súdu dospel k záveru, že v namietanom konaní sa nevyskytujú také súvislé obdobia nečinnosti, ktoré by bolo možné označiť ako zbytočné prietahy v konaní, ktoré by mohli mať za následok porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd však posudzoval postup krajského súdu aj z hľadiska efektívnosti namietaného konania. Dospel k záveru, že opakované ustanovovanie znalca na vypracovanie znaleckého posudku od 6. novembra 2000 do 21. februára 2003, jeho vypracovanie 13. januára 2004 a doručenie krajskému súdu, je obdobím neefektívnej činnosti krajského súdu, ktorá mala za následok porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. O neefektívnosti konania svedčí aj skutočnosť, že rozsudok, ktorým krajský súd 4. februára 2004 žalobu sťažovateľa zamietol, najvyšší súd zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s príkazom na doplnenie dokazovania.

Po vrátení veci najvyšším súdom 21. júla 2005 krajský súd nariadil celkom tri pojednávania (na prvých dvoch sa odporca nezúčastnil) a 22. augusta 2006 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu toto obdobie nemožno hodnotiť ako také, v ktorom by došlo k zbytočným prietahom v konaní.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatoval, že krajský súd svojím postupom, ktorý nesmeroval účinne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v posudzovanej veci, porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby

vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 59/98 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili aj primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie 500 000 Sk s odôvodnením, že spor je bezdôvodne odkladaný, za 8 rokov nerozhodnutý a hrozí zánik odporcu, od ktorého prípadne súdom priznaný nárok bude nevyožiteľný a že nekonaním súdu mu bola spôsobená ujma, keď *„žalovaná čiastka chýba v jeho účtovníctve a odporca získal bezdôvodné obohatenie“*.

Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadnil všetky okolnosti prípadu, predovšetkým celkovú dĺžku konania, obdobia poznačené zbytočnými prietahmi, ako aj čiastočný podiel sťažovateľa na dĺžke konania a dospel k záveru, že v danom prípade bude konkrétnym okolnostiam prípadu primerané priznanie finančného zadosťučinenia 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. D. K., Ž., v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci urobené v roku 2006 podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v znení neskorších predpisov, t. j. 2-krát 2 730 Sk a 2-krát 164 Sk režijný paušál. Tieto považoval za účelne vynaložené náklady právnej služby.

Trovy konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. decembra 2006